

Visienota Project Arbeidsmarktbeleid Land van Cuijk

Samen werken, samen doen

Een toekomstperspectief van een regionale arbeidsmarkt

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Verantwoording	3
Ter introductie: Demografische ontwikkelingen en de Arbeidsmarkt.....	5
De visie	9
Streefbeeld 1 De onderwijskwaliteit in de regio Land van Cuijk is buitengewoon hoog	13
Hoofddoel 1.1 Er zijn voldoende gekwalificeerde arbeidskrachten waar bedrijven en instellingen in de regio behoefte aan hebben	13
Streefbeeld 2 Het Land van Cuijk is een voorbeeldige regio om te kunnen ondernemen.....	17
Hoofddoel 2.1 Het tekort aan personeel in de regio is opgelost.....	17
Hoofddoel 2.2 De regio kent een hoge graad van arbeidsparticipatie.....	18
Hoofddoel 2.3 Het land van Cuijk is een economisch sterke en innovatieve regio, die structureel voor voldoende en passende werkgelegenheid zorgt	20
Streefbeeld 3 Elke inwoner in het Land van Cuijk neemt op een zinvolle manier deel aan de samenleving.....	23
Hoofddoel 3.1 Bedrijven en instellingen hebben hun maatschappelijke verantwoordelijkheid genomen en hebben banen voor mensen die om welke reden dan ook verder van de arbeidsmarkt af staan	23
Hoofddoel 3.2 De overheid zorgt ervoor dat zij die redelijkerwijs niet tot de arbeidsmarkt kunnen toetreden op een andere wijze zinvol aan de samenleving kunnen deelnemen ...	24
Streefbeeld 4 Slagkracht als noodzakelijke voorwaarde	25
Hoofddoel 4.1 De samenwerking tussen de gemeenten in het Land van Cuijk is verder verbeterd en geïnstitutionaliseerd.....	25
Hoofddoel 4.2 Samenwerking tussen de overheid (gemeenten, provincie, CWI/UWV), de sector onderwijs en de ondernemers is geformaliseerd door de oprichting van een Regionaal Arbeidsmarktforum met verantwoordelijkheden en bevoegdheden, alsmede met de plicht tot het afleggen van verantwoording aan de deelnemende partijen	25
Hoofddoel 4.3 Er is een goed gevuld fonds regionaal arbeidsmarkt.....	26
Hoofddoel 4.4 De regio krijgt alle steun van de provinciale en de rijksoverheid	26
Ter afronding	27

Voorwoord

Voor u ligt het visie- en strategiedocument van het project Arbeidsmarktbeleid Land van Cuijk. De voorgaande documenten behoorden tot de analysefase; dit is het eerste procesdocument in de synthesefase. Dat betekent dat de resultaten van het project nu langzaam maar zeker herkenbare vormen beginnen aan te nemen.

De visie verwoordt de ambitie van het Land van Cuijk op het gebied van de arbeidsmarkt, de meest wenselijke situatie waar de regio in de toekomst uit wil komen: een herkenbare en economisch gezonde regio, waar inwoners op een zinvolle manier aan de samenleving kunnen deelnemen. Dat is geen situatie waar we een-twee-drie naar toe kunnen springen. Dat vergt jaren van inspanningen, maar we weten nu met z'n allen waar we naar toe moeten. Ofschoon de visie niet echt verrassend is, kunnen we wel vaststellen dat die wordt gedragen door de belangrijke sleutelfiguren uit onze samenleving. Helder is ook dat we het met z'n allen moeten doen, dat uitsluitend en alleen gezamenlijke verantwoordelijkheid kan leiden tot succes. De titel van de visienota luidt niet voor niets 'Samen werken, samen doen'.

Waar we onder andere aan moeten werken is een hoge onderwijskwaliteit. Gelukkig hebben we op dit moment niet echt te klagen over onze onderwijssector, maar we moeten nog wat slagen maken. En dat kan als we dat niet alleen aan de mensen van het onderwijs overlaten, maar ook verantwoordelijkheid toekennen aan de ondernemers. De overheid zal hierbij een verbindende rol kunnen spelen.

Het zijn de ondernemers die behoefte hebben aan een sterke regio, waarin het goed ondernemen is. Daarvoor hebben zij een sterke overheid nodig, die daarin samen met hen optrekt. Ook bij dit streefbeeld geldt dat een derde partner nodig is, te weten de sector 'onderwijs'.

De inspanningen die we moeten leveren om de arbeidsmarkt beter te laten functioneren hebben tot doel om de inwoners te laten deelnemen aan de samenleving in de vorm van het hebben van een betaalde baan. Dankzij het inkomen dat ze op deze manier verwerven kunnen ze zelfstandig voorzien in hun bestaan. Juist voor die mensen voor wie dat allemaal niet eenvoudig is of zelfs onmogelijk, is er een overheid die de verantwoordelijkheid draagt om daar voorzieningen voor te treffen. Een toestekende hand van onderwijs en bedrijfsleven om die verantwoordelijkheid waar te maken mag daarbij niet ontbreken.

Opvallend is dat vanuit welke invalshoek je de arbeidsmarkt ook benadert, het steeds zo is dat de drie o's (onderwijs, ondernemers en overheid) gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen, met verschillende accenten, afhankelijk van wijze waarop je naar het vraagstuk van de arbeidsmarkt kijkt.

Die gezamenlijke verantwoordelijkheid noopt ons om na te denken hoe we de samenwerking zo sterk mogelijk kunnen organiseren. Daarvoor is het nodig dat elke sector zich de vraag stelt hoe aan eigen kracht kan worden gewonnen, zodat de integrale inspanningen de best denkbare resultaten opleveren.

De stuurgroep Arbeidsmarktbeleid Land van Cuijk,

Namens deze,

Ko Kroet,
Wethouder gemeente Cuijk

Verantwoording

De gemeenten in het Land van Cuijk, Boxmeer, Cuijk, Grave, Mill & St. Hubert en Sint Anthonis, hebben vorig jaar besloten om regionaal arbeidsmarktbeleid te ontwikkelen. Ze hebben er nadrukkelijk voor gekozen om dat beleid niet zelf te bedenken, maar om dat van buiten naar binnen en van onderop vorm te geven. Met andere woorden, er is gekozen voor een interactieve aanpak.

We hebben eerst een overzicht gemaakt van de sleutelfiguren uit de samenleving die ons met verstand en gevoel en vanuit dagelijkse ervaringen iets zouden kunnen vertellen over het functioneren van de arbeidsmarkt in de regio. De betreffende sleutelfiguren, ruim honderd in getal, zijn geconsulteerd door middel van interviews. Alle gedachten ideeën en opvattingen zijn op een ordelijke manier gerangschikt en verwoord in een bloemlezing van letterlijke citaten uit die gesprekken.¹

Die bloemlezing is vervolgens geanalyseerd en op een schematische wijze als oorzakelijk complex gevisualiseerd. Hiermee hebben we inzicht gekregen in de diverse oorzaken van een haperende arbeidsmarkt en wat daarvan de gevolgen zijn. De probleem- en oorzakenanalyse heeft op haar beurt gediend als basis voor het opstellen van de voorliggende visienota.

Deze visienota start met de schets van een beeld van de gewenste toekomst van het Land van Cuijk met betrekking tot het functioneren van de arbeidsmarkt. Het is een toekomstbeeld dat oprijst uit de in de bloemlezing verwoorde gedachten van de sleutelfiguren. Het is een gedeelde visie op het Land van Cuijk in de toekomst in het kader van de arbeidsmarkt.

Het verwoorden van een visie is één, het bereiken van dat toekomstbeeld is twee. De route daarnaar toe verloopt via drie inhoudelijke lijnen, de zogenaamde streefbeelden. Het eerste streefbeeld betreft de verbetering van de onderwijskwaliteit, de tweede gaat over de ondernemende regio, de derde beschrijft de verhoging van participatie. Daarnaast wordt een vierde streefbeeld beschreven, dat meer een instrumenteel karakter heeft en als noodzakelijke voorwaarde dient om de inhoudelijke streefbeelden daadwerkelijk te realiseren.

De streefbeelden worden in dit document verder uitgewerkt naar hoofddoelen en doelen, waardoor we concreter weten waar we naar toe moeten werken. In dit visiedocument worden de streefbeelden, hoofddoelen en doelen onderbouwd met teksten betreffende de gewenste situatie (vetgedrukt) en teksten die betrekking hebben op de huidige situatie, die verbetering behoeft. Die teksten zijn gebaseerd op de bloemlezing en onderstrepen daarmee het draagvlak hiervoor in de samenleving.

Na dit visiedocument volgen naar een paar stappen om het proces helemaal af te ronden. In de volgende fase gaan we de doelen nog wat meer toespitsen en concretiseren, waarmee de doelenstructuur helemaal compleet maken tot en met het laagste abstractieniveau. Doelen kun je alleen maar bereiken door concrete acties uit te voeren. De benodigde acties worden in de fase daarna opgesteld en samengebundeld in een actieprogramma. Dan krijgen we ook helderheid over de wijze waarop we een en ander moeten organiseren, hoe we de uitvoering in organisatorische zin in het vat moeten gieten. Met het uitvoeringsplan ronden we dit interactieve proces af.

¹ Zie voor de bloemlezing en andere info over het project <http://arbeidsmarkt.slvc.nl>

Ter introductie: Demografische ontwikkelingen en de Arbeidsmarkt

Bevolkingsomvang

De demografische ontwikkelingen, zoals ontgroening, vergrijzing en bevolkingsdaling zijn van invloed op de omvang en samenstelling van de potentiële beroepsbevolking en daarmee van belang voor de arbeidsmarkt. De omvang en de samenstelling van de bevolking worden beïnvloed door de natuurlijke aanwas en de migratiestromen, inkomend en uitgaand. Het land van Cuijk kent al jaren een negatief migratiesaldo van pakweg 300 inwoners per jaar. Dat is geen getal om zorgen over te hebben. Bovendien zijn die migratiestromen niet of nauwelijks te beïnvloeden. Voor het nemen van verstandige beleidsbeslissingen is het belangrijker om te kijken naar de natuurlijke aanwas. De invloed daarvan is groter en die ontwikkeling is beter voorspelbaar. Tabel 1 laat de prognose van bevolkingsomvang (daling) en bevolkingsopbouw (o.a. ontgroening en vergrijzing) zien.

Tabel 1 Prognose omvang en opbouw van de bevolking in het Land van Cuijk (absoluut)

Perioden/Leef tijd	Totale bevolking	0 tot 20 jaar	20 tot 65 jaar	65 jaar of ouder
2008	87391	22181	52538	12672
2015	85024	19363	49878	15783
2025	84411	17088	47673	19650

Bron: CBS

Tabel 2 Prognose opbouw van de bevolking in het Land van Cuijk (relatief)

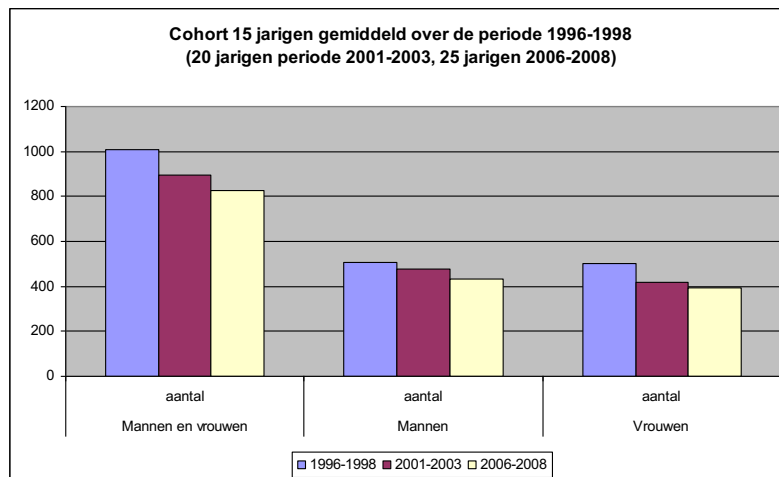
Perioden/Leef tijd	0 tot 20 jaar	20 tot 65 jaar	65 jaar of ouder
2008	25,4	60,1	14,5
2015	22,8	58,7	18,6
2025	20,2	56,5	23,3

Bron: CBS

Ontgroening

Het vruchtbaarheidscijfer in het Land van Cuijk ligt rond 1,8. Dat wil zeggen dat gemiddeld genomen elke vrouw minder dan twee kinderen op de wereld zet. Om de omvang van de bevolking op grond van natuurlijke aanwas op peil te houden is een cijfer van 2,1 nodig. Dit betekent met andere woorden dat er te weinig kinderen worden geboren om (op termijn) het aantal sterfgevallen te compenseren. Het landelijke vruchtbaarheidscijfer bevindt rond het getal 1,7 en dat is al het geval sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw. Het is daarmee een structureel gegeven. Het achterblijvend aantal geboorten leidt tot ontgroening, het verschijnsel dat het aantal jongeren als aandeel van de totale bevolking afneemt. Ontgroening wordt ook veroorzaakt doordat jongeren de regio verlaten. Onderstaande figuur brengt in beeld dat de groep 15-jarigen, 5 jaar later (als ze 20 jaar zijn) is afgenomen en dat die afname is doorgegaan als de groep 25 jaar is.

Figuur 1 Het verlies van het aantal jongeren vanwege vertrek uit het Land van Cuijk

Bron: CBS

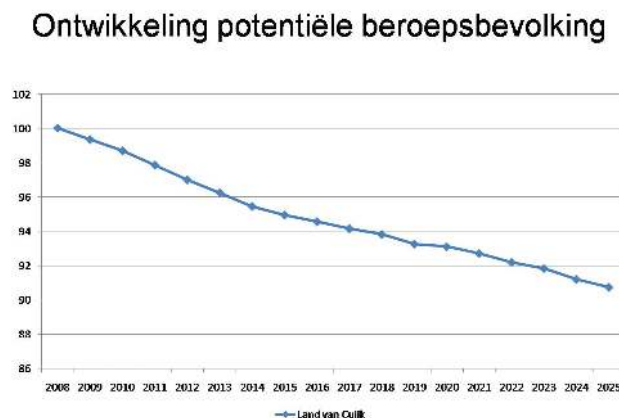
Vergrijzing

We kennen daarnaast het verschijnsel van de vergrijzing. Het is een bekend gegeven dat de gemiddelde leeftijd van mensen stijgt. Daarnaast zal het aantal ouderen in de toekomst toenemen. Dat is het gevolg van de relatief grote groep die we de babyboomgeneratie noemen. Vanaf het jaar 2011 bereikt het eerste jaar van die generatie de leeftijd van 65 jaar. De uitstroom uit de arbeidsmarkt is nu al begonnen, omdat nog weinig mensen tot hun 65ste doorwerken.

Gevolgen voor de arbeidsmarkt

Zoals we hebben gezien blijft de instroom in de arbeidsmarkt achter bij de uitstroom vanwege een structurele daling van het aantal geboorten. Dat leidt ertoe dat de potentiële beroepsbevolking, dus dat deel van de bevolking dat potentieel beschikbaar is voor de arbeidsmarkt, gaat afnemen. Die ontwikkeling heeft c.q. krijgt een structureel karakter. Dat is een verschijnsel dat we nog nooit eerder hebben meegemaakt. Het vraagt om op een andere manier naar de toekomst van de arbeidsmarkt te kijken.

Figuur 2 Relatieve ontwikkeling potentiële beroepsbevolking in het Land van Cuijk (2008=100)

Bron: CBS

Het structurele tekort betekent niet alleen een krapte in kwantitatieve, maar ook in kwalitatieve zin. Immers met het vertrek van vele ouderen uit het arbeidsproces verdwijnt ook veel kennis en ervaring. Dat kan niet eenvoudig worden opgevangen.

Tegenover de afname van de potentiële beroepsbevolking staan mogelijkheden om de werkzame beroepsbevolking op peil te houden door de arbeidsparticipatie te verhogen. Hierbij kunnen we denken aan meer vrouwen aan het werk, parttimers die meer uren gaan werken, oudere werknemers langer in dienst houden of weer laten intreden. Ofschoon hier beslist mogelijkheden liggen zal de structurele daling van de potentiële beroepsbevolking uiteindelijk 'winnen'. De economische conjunctuur heeft vanzelfsprekend invloed op de vraag naar arbeid. Die conjunctuur laat altijd een golfbeweging zien, terwijl de afname van de potentiële beroepsbevolking structureel zal doorgaan. Juist in een situatie van structurele krapte op de arbeidsmarkt is het zaak om de mismatch tussen vraag en aanbod van arbeid zo klein mogelijk te maken.

De visie

Het toekomstbeeld

De visie beschrijft het toekomstbeeld van de regio Land van Cuijk. Zij verwoordt de situatie waar de regio op termijn wil uitkomen. Het is het punt aan de horizon, dat steeds in het oog wordt gehouden als het gaat om de vraag wat we gaan doen, welke beslissingen we moeten nemen. Op grond van alle opvattingen die sleutelfiguren hebben geventileerd tijdens de consultatieronde is het volgende gewenste toekomstbeeld ontworpen.

Het Land van Cuijk is een herkenbare en economisch gezonde regio -dankzij succesvolle slagvaardige samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en overheid- waar de inwoners op een zinvolle manier deelnemen aan de samenleving, al dan niet via betaald werk.

Elementen uit deze visie worden hierna verder uitgewerkt.

De regio Land van Cuijk is herkenbaar

Daaronder verstaan we: de regio heeft een eigen gezicht, is herkenbaar en complementair ten opzichte van andere regio's en straalt dat ook uit. Zij laat zich gelden als een gebied dat uitgaat van haar eigen kracht met toegevoegde waarde voor de omliggende regio's.

Dit is dus een gewenste situatie voor de toekomst. Op dit moment profileert het Land van Cuijk zich onvoldoende als een regio met potentie.² Omliggende regio's presenteren zich veel sterker. Wij mogen zelfverzekerder laten zien dat de regio wat te bieden heeft. De gezamenlijkheid ontbreekt op dat punt. Het lijkt erop dat de gemeenten binnen het Land van Cuijk verschillende kanten opkijken, verschillende oriëntatiepunten hebben: Nijmegen, Venray, Helmond, Oss, Uden/Veghel.

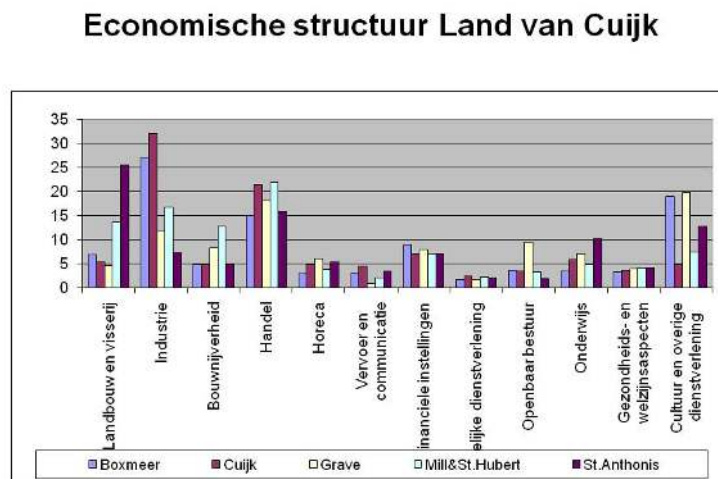
Het Land van Cuijk is een economisch gezonde regio

Daaronder verstaan we: de regio is economisch gezond dankzij diversiteit aan economische activiteiten. De industriële sector is sterk en vormt het economisch hart. De dynamiek blijft overeind door innovatief ondernemerschap, mede gevoed door het onderwijs en gefaciliteerd door de overheid.

De regio doet het op dit moment helemaal niet slecht en is beslist niet economisch ongezond te noemen. Maar we hebben te maken met ontwikkelingen die een bedreiging kunnen vormen. Kijkend naar de economische structuur stellen we vast dat de industriële sector de belangrijkste economische motor is. Tegelijkertijd zien we dat juist in deze sector vacatures lang open staan, dat leerlingen er niet voor kiezen om hun toekomstige baan in deze sector te zoeken, dat de concurrentie met het buitenland scherpe vormen aanneemt met dreigend vertrek van werkgelegenheid. Kortom, het is van belang dat de regio ook in de toekomst economisch gezond is.

² Zie o.a. Baro-rapport en Visie Rabobank LvC&Maasduinen

Figuur 3 De kracht van de industriële sector in het Land van Cuijk

Bron: CBS

Er is sprake van succesvol en slagvaardig samenwerken tussen onderwijs, ondernemers en overheid. Daaronder verstaan we: de arbeidsmarkt functioneert vlekkeloos, doordat alle betrokken actoren de handen ineen slaan, naar elkaar luisteren, elkaar begrijpen en vanuit hun eigen verantwoordelijkheid een adequate en resultaatgerichte bijdrage leveren.

Op dit moment is de wil om samen te werken ruimschoots aanwezig, maar in de praktijk krijgt die samenwerking onvoldoende vorm en is zij niet resultaatgericht. De kansen die er zijn blijven daardoor liggen.

Inwoners nemen op een zinvolle manier deel aan de samenleving

Daaronder verstaan wij: de inwoners van het Land van Cuijk leiden een zinvol bestaan. Elk individu vult dat op zijn eigen manier in, voor zichzelf maar ook ten behoeve van de samenleving. Zingeving staat voorop met betrokkenheid als voorwaarde.

De neiging bestaat om zingeving te koppelen aan het hebben van betaald werk. Dat is een te enge benadering. Zinvol leven is er ook als men vrijwilligerswerk doet, mantelzorg op zich neemt, actief participeert in maatschappelijke organisaties of binnen kaders van gemeentelijke besluitvorming.

De inwoners van de regio participeren al dan niet via betaald werk

Daaronder verstaan we: de inwoners van het Land van Cuijk die behoren tot de beroepsbevolking horen hebben in beginsel een betaalde baan. Ook zij die buiten deze categorie vallen, maar wel op de arbeidsmarkt actief willen zijn krijgen daartoe alle gelegenheid. Burgers die zich op een andere

manier inzetten voor de kwaliteit van de samenleving worden op een gelijke manier gewaardeerd. Het Land van Cuijk is een sociale regio, want niemand staat aan de kant.

Eén van de manieren om deel te nemen aan de samenleving is het hebben van betaald werk. Zeker voor hen die behoren tot de categorie 'beroepsbevolking' is dat het meest voor de hand liggend. Maar ook voor ouderen, die de leeftijd van 65 jaar zijn gepasseerd, is een actieve deelname op de arbeidsmarkt een aardig perspectief. Anderzijds zal niet iedereen een plekje op de arbeidsmarkt kunnen of willen vinden. Voor hen geldt wel dat zij op een andere manier een zinvolle bijdrage leveren aan de samenleving, bijvoorbeeld in de vorm van vrijwilligerswerk.

Streefbeeld 1 De onderwijskwaliteit in de regio Land van Cuijk is buitengewoon hoog

We bevinden ons op dit moment in een situatie waarin de krapte op de arbeidsmarkt structurele vormen aanneemt. Het streefbeeld is erop gericht dat alle beschikbare arbeidskrachten de weg naar de arbeidsmarkt moeten kunnen vinden. Het kwantitatieve tekort mag daarom geen gezelschap krijgen van een kwalitatief tekort, dat het gevolg is van onderwijs dat niet aan de maat is. We kunnen ons niet permitteren dat er sprake is van schooluitval. Ook moeten we voorkomen dat leerlingen met afgeronde opleidingen geen baan kunnen vinden omdat er geen vraag naar is. Het onderwijs zal flexibel moeten zijn en met de markt mee moeten bewegen. Leven lang leren, dat beoogt om mensen ook gedurende hun loopbaan te blijven scholen, is daar een voorbeeld van om werknemers blijvend op peil te houden, waarbij we zeker de oudere werknemers niet moeten vergeten, die daarmee langer een waardevolle bijdrage kunnen leveren. Het hoog krijgen en houden van de kwaliteit van het onderwijs is geen verantwoordelijkheid van de onderwijssector alleen; ook bedrijven en instellingen hebben hier een taak in. Samenwerken en elkaars taal spreken is daarom van cruciaal belang. Onderwijs en bedrijfsleven hebben de eerste verantwoordelijkheid; de overheid heeft een verbindende rol.

Hoofddoel 1.1 Er zijn voldoende gekwalificeerde arbeidskrachten waar bedrijven en instellingen in de regio behoefte aan hebben

Dit hoofddoel beschrijft in de kern de kwalitatieve aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.

Doel 1.1.1 Leerlingen (en hun ouders) hebben al op de basisschool inzicht in hun individuele talenten en vaardigheden

Een vroegtijdig inzicht in talenten en vaardigheden van leerlingen stimuleert om deze te ontplooien en verder te ontwikkelen. Dat is goed voor de leerlingen, die zich gelukkiger voelen en goed voor de maatschappij, die daarvan volop kan profiteren.

Het gaat er uiteindelijk om dat elk mens zijn eigen kwaliteiten volledig tot ontplooiing brengt en deze gebruikt om zijn boterham te verdienen, maar ook inzet ten behoeve van de samenleving.

In het onderwijs vormen de individuele kwaliteiten niet het vertrekpunt, maar wordt kennis en intelligentie getoetst aan de hand van een Cito-score. Deze bepaalt vervolgens de vervolgschoolkeuze. Ook bij die vervolgopleidingen zien we dat theoretische scholing belangrijker wordt geacht dan het ontwikkelen van praktische vaardigheden. Leerlingen die dat niet kunnen bijbenen bevinden zich in een moeilijke situatie. Ze presteren niet naar behoren volgens de opgelegde norm en haken af, terwijl de kwaliteiten die ze hebben onder de oppervlakte blijven en niet worden ontwikkeld. In een dergelijke situatie worden de betreffende leerlingen bepaald niet gelukkig. De roep om het werken met de handen opnieuw te waarderen klinkt steeds luider. Er wordt weleens geroepen: 'Hadden we de oude ambachtsschool nog maar'. Niet dat we terug moeten naar die tijd, maar er is wel behoefte aan een vorm van opleiding waar leerlingen minder met theorie worden belast en meer hun handvaardigheden kunnen ontwikkelen.

Hoe dan ook, op dit moment ontbreekt het aan inzicht in individuele kwaliteiten van leerlingen. Daar is behoefte aan zeker ook gelet op het feit dat zij al in een vroeg stadium studiekeuzes moeten maken. Die keuzes worden te eenzijdig gebaseerd op hoofdvaardigheden mede gelet op de breed gedragen opvatting dat theoretische scholing de beste garantie geeft op een goede plek in de maatschappij.

Doel 1.1.2 De kwaliteit van de opleidingen sluit aan bij de vraag van ondernemers
De structurele krapte op de arbeidsmarkt verhoogt de druk om de zogenaamde mismatch te voorkomen. Uiteindelijk is de vraag van ondernemers bepalend voor de behoefte op de arbeidsmarkt. De kwaliteit van het aanbod, dat een afgeleide is van de kwaliteit van de opleidingen, dient daarop aan te sluiten.

Leerlingen die het onderwijs verlaten met een startkwalificatie op zak kunnen niet zomaar rekenen op een baan. De kennis en vaardigheden die ze tijdens hun opleiding hebben opgedaan sluiten niet altijd aan bij de vraag van werkgevers. Dit betekent niet dat alleen het onderwijs daarmee in gebreke is gebleven. Er zitten wat dat betreft twee kanten aan het verhaal. Vanuit het bedrijfsleven wordt niet of nauwelijks geformuleerd waar in de toekomst de behoefte ligt. Het is voor de sector onderwijs dan ook moeilijk om de inhoud van de opleidingen te laten aansluiten bij de vraag.

Doel 1.1.3 Er bestaat inzicht in het arbeidsmarktperspectief van de verschillende sectoren

Inzicht in het arbeidsmarktperspectief hebben we nodig om het aanbod op de arbeidsmarkt (op termijn) te laten aansluiten bij de vraag.

Leerlingen, ouders en onderwijsbegeleiders, die voor de vraag staan welke opleiding gekozen moet worden laten zich zelden leiden door arbeidsmarktperspectieven. De arbeidsmarkt is op dat moment gevoelsmatig nog ver weg. Inzicht in arbeidsmarktperspectieven zou een grotere rol moeten spelen. Daarvoor is het nodig dat deze in beeld worden gebracht. Dit zal ook consequenties hebben voor het opleidingsaanbod, alsmede voor de financieringsystematiek van het onderwijs.

Doel 1.1.4 Het bedrijfsleven levert zelf een actieve bijdrage aan de invulling van de opleidingen

Theorie en praktijk kunnen we betere bij elkaar brengen als de praktijk (het bedrijfsleven) een actieve rol krijgt bij de theorie (opleidingen). Vraag en aanbod sluiten daardoor inhoudelijk beter bij elkaar aan.

Het lijkt erop dat ergens een streep wordt getrokken tussen waar de verantwoordelijkheid van de sector onderwijs ophoudt en waar de verantwoordelijkheid van bedrijven en instellingen begint. Het onderwijs heeft tot doel om leerlingen met een startkwalificatie te laten uitstromen en daarmee is het klaar. Dat de betreffende leerlingen daadwerkelijk klaargestoomd zijn voor de arbeidsmarkt is daarmee nog niet gezegd. Betrokkenheid van bedrijven bij de invulling van de opleidingen moet een overgangsfase creëren tussen opleiding en werk.

Het bedrijfsleven klaagt dat docenten zelf nauwelijks kennis hebben van de praktijk. Een actieve bijdrage aan het onderwijs vanuit het bedrijfsleven kan dat hiaat opvullen. Op deze manier creëren we een gezamenlijke verantwoordelijkheid van beide sectoren.

Doel 1.1.5 Professionals (in het onderwijs) hebben de ruimte om hun werk goed te doen

Professionals zijn de deskundigen in hun vakgebied bij uitstek. De ruimte die zij krijgen om hun vak uit te oefenen is van invloed op de kwaliteit van hun werk.

In vele sectoren in de samenleving wordt geklaagd over het feit dat professionals hun werk niet goed kunnen, omdat ze niet naar hun eigen inzicht kunnen handelen, maar dat ze belast worden door van bovenaf opgelegde normen waar ze aan moeten voldoen en door een heleboel administratieve rompslomp rondom planning en verantwoording. Anders gezegd: de managers hebben de macht overgenomen. Twee sectoren die hier met name mee geconfronteerd worden zijn de zorg en het onderwijs.

Doel 1.1.6 De combinatie leren en werken is gemeengoed

Theorie en praktijk versterken elkaar als ze bij elkaar worden gebracht. De combinatie motiveert leerlingen beter om hun opleiding te voltooien. Kennis en kunde van afgestudeerde leerlingen liggen op een hoger niveau.

De scheidslijn tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt die ertoe leidt dat er sprake is van mismatch tussen vraag en aanbod kan worden opgeheven door een overgangsfase te maken waarin leerlingen in een laatste fase van hun opleiding in deeltijd betaald aan de slag gaan bij een werkgever. Leerwerktrajecten en vormen van duale opleidingen zijn hiervan een voorbeeld.

Doel 1.1.7 Leven lang leren wordt overal toegepast

De ontwikkelingen in onze dynamische maatschappij voltrekken zich in een hoog tempo. Werknemers die deze ontwikkelingen volgen door in zichzelf te blijven investeren houden de kwaliteit die van hen wordt gevraagd.

We moeten blijven innoveren om de arbeidsproductiviteit te laten stijgen. Dat vergt ook veel van werknemers die mee zullen moeten met die ontwikkelingen om zich niet uit de markt te prijzen. In een arbeidsmarkt waar de zekerheid van het hebben van een baan bij één werkgever niet meer bestaat en vervangen is door de onzekerheid van het hebben van werk is het van het grootste belang dat 'de employability' van werknemers op peil blijft. Zij zullen dan ook blijvend moeten leren. Onderwijs en bedrijfsleven moeten daar gezamenlijk invulling aan geven.

Doel 1.1.8 Stages van leerlingen hebben toegevoegde waarde

Stages hebben toegevoegde waarde voor de leerlingen, omdat zij zichzelf verrijken. Werkgevers die in stagiaires investeren krijgen er iets voor terug.

Stages worden op dit moment teveel gezien als een verplicht nummertje. Van beide kanten, onderwijs en bedrijfsleven, zullen stageperiodes als een serieus onderdeel van de opleiding moeten worden beschouwd. Een stage moet zinvol zijn voor de leerling en ook voor het bedrijf toegevoegde waarde hebben.

Doel 1.1.9 Land van Cuijk heeft een passende onderwijsinfrastructuur

Niet alleen de kwaliteit van de opleidingen afzonderlijk moet voldoende zijn, ook het gehele samenstel, de infrastructuur moet passend zijn bij dat wat de regio nodig heeft.

Basisscholen buiten beschouwing gelaten kent het Land van Cuijk de volgende scholen voor voortgezet onderwijs: Elzendaalcollege te Boxmeer (vmbo tl, havo, vwo), Merletcollege te Cuijk (vmbo, havo, vwo), Merletcollege te Grave (vmbo, havo, vwo), Merletcollege te Mill (vmbo, en onderbouw havo), Scholengemeenschap Stevensbeek te Sint Anthonis en te Boxmeer (vmbo, havo, vwo).

Er zijn twee roc's gevestigd in het Land van Cuijk: Roc de Leijgraaf (Boxmeer, Cuijk, Mill) en Roc Nijmegen/De Maasvallei (Boxmeer).

Qua voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs kent de regio een dekkende infrastructuur. Verder is in Cuijk de Vakopleiding Techniek gevestigd, alsmede een vakopleiding voor de bouw (ReVaBo voorheen SPOB). Het vaktechnisch onderwijs kan nog een impuls gebruiken.

De regio kent geen hbo-instellingen of universiteit. Gelet op de in het Land van Cuijk sterk vertegenwoordigde sector 'techniek' zou een hbo-instelling op dit gebied de onderwijsinfrastructuur compleet maken. We kunnen hierbij onder ander denken aan een lerarenopleiding techniek. Op deze manier kunnen we jongeren aan de regio binden.

Doel 1.1.10 Er wordt duurzaam in leerlingen geïnvesteerd

Duurzaam investeren in leerlingen betekent dat ze pas worden 'losgelaten' als ze hun weg in de maatschappij hebben gevonden.

Gelukkig geldt voor de meesten van hen dat zij dat stadium bereiken op het moment dat ze de schoolbanken verlaten met een diploma op zak. We kennen echter ook de voortijdig schoolvertalers. Via de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie wordt allereerst ingezet op het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Verder worden de drop-outs met behulp van trajectbegeleiders –eventueel via de combinatie van leren en werken- gestimuleerd om alsnog een startkwalificatie te behalen. Niet zelden betreft het leerlingen die met meervoudige problematiek te maken hebben. Begeleiding van deze leerlingen is daarom arbeidsintensief en vraagt om professionele inzet.

Streefbeeld 2 Het Land van Cuijk is een voorbeeldige regio om te kunnen ondernemen

Hoofddoel 2.1 Het tekort aan personeel in de regio is opgelost.

Bedrijven en instellingen beschikken over voldoende personeel om aan de vraag naar hun producten te kunnen blijven voldoen.

Diverse sectoren kampen met een personeelstekort, waardoor ze hun ambities niet waar kunnen maken. Langdurig openstaande vacatures zetten een rem op de economische activiteiten. In een sector als de zorg kan dit tot nijpende problemen leiden, omdat het een arbeidsintensieve sector betreft en bovendien de vraag naar zorgproducten stijgt.

Doel 2.1.1 Er bestaat inzicht in de (toekomstige) arbeidsbehoeften van de bedrijven Opleidingsinstituten willen graag voldoen aan de vraag vanuit het bedrijfsleven. Daarvoor moet bekend zijn welke behoeften er leven.

We hebben enerzijds te maken met snelle (technologische) ontwikkelingen en anderzijds is het voor bedrijven moeilijk om jaren vooruit te kijken. Daardoor is een langere termijnplanning lastig. Door het frequent in beeld brengen van de behoeften door middel van arbeidsprofielen (op een zeker abstractieniveau) en door regelmatige communicatie tussen onderwijs en bedrijfsleven, kan het benodigde inzicht worden vergroot.

Doel 2.1.2 Leerlingen hebben een correct beeld van het type werk dat in verschillende bedrijfstakken wordt verricht

Het gegeven dat leerlingen een goed beeld hebben van bepaald soort werk zorgt ervoor dat ze juiste keuzes maken met betrekking tot opleiding en werk.

De keuze voor een opleiding of meestal de beslissing om vooral niet voor een bepaalde opleiding te kiezen, wordt ingegeven door het beeld dat bestaat van het werk in een bepaalde bedrijfstak. Dat beeld strookt vaak niet met de werkelijkheid. Beelden nemen de vorm aan van 'vies werk', 'slecht betaald werk', 'hard werken'. Het doel is erop gericht om de bestaande vage beelden scherp te krijgen. Hiertoe kunnen we leerlingen en hun ouders al in een vroeg stadium laten kennismaken met bijvoorbeeld het werk in de sector 'techniek'. Technopromo is daar een goed voorbeeld van.

Doel 2.1.3 Bedrijven en instellingen zorgen voor een sterk imago van hun organisatie en de regio

Het imago van bedrijven en instellingen sectoren is sterk, waardoor er op dit punt geen belemmering is om voldoende arbeidskrachten aan te trekken. Dat sterke imago geldt voor de verschillende sectoren afzonderlijk en voor de regio als geheel.

Diverse sectoren kampen met een imagoprobleem. Hieronder bevinden zich bijvoorbeeld de sector 'techniek', die op dit moment voor veel werkgelegenheid zorgt. We kunnen ook denken aan een groeisector als de zorg. Niet in de laatste plaats is ook het vak van docent niet al te populair. In het kader van het streven om de arbeidsmarkt beter te laten functioneren is dat een zorgelijke ontwikkeling, zeker gezien de verwachte uitstroom vanwege de hoge vergrijzing. Met dat laatste heeft ook de overheidssector te kampen.

Bedrijven en instellingen zijn allereerst zelf verantwoordelijk voor het imago dat ze uitstralen. Uitgaande van de stelling dat de som meer is dan het geheel van de delen is een gecoördineerde aanpak nodig, waarbij tegelijkertijd gewerkt wordt aan een positieve uitstraling van het Land van Cuijk als ondernemende regio. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de regio te promoten. Dat komt op dit moment onvoldoende uit de verf.

Doel 2.1.4 Hindernissen voor buitenlandse werknemers zijn weggenomen

Buitenlandse werknemers hebben we (op dit moment) in sommige sectoren hard nodig. Het wordt eenvoudiger om hen aan te trekken.

Het groeiende tekort aan arbeidskrachten kan worden opgevangen door buitenlandse werknemers aan te trekken. Ofschoon dat op langere termijn geen oplossing is, kunnen buitenlandse werknemers op de korte termijn voor verlichting zorgen. We zien dat Poolse werknemers langzaam maar zeker weer terugkeren naar hun vaderland.

We hebben in onze kenniseconomie ook behoefte aan kennismigranten van buiten de EU. Ons immigratiebeleid is echter vooral gericht op het weren van mensen van buiten. Dat beleid dient drastisch te worden bijgesteld.

Hoofddoel 2.2 De regio kent een hoge graad van arbeidsparticipatie

Het Land van Cuijk heeft zich gecommitteerd aan de doelstelling om een participatiegraad van 80% te bereiken. Dit is een zeer ambitieuze doelstelling. Zij richt zich op het eerste gezicht op de aanbodkant, maar de vraagkant is daarbij net zo belangrijk. Om die doelstelling te bereiken is een sterke economische ontwikkeling blijvend nodig.

Doel 2.2.1 Bedrijven zorgen voor uitstekende arbeidsvoorwaarden

In een arbeidsmarkt waarin de concurrentie om de arbeidskrachten groot is, zorgen bedrijven voor uitstekende arbeidsvoorwaarden om hun werknemers vast te houden.

Bij arbeidsvoorwaarden denken we niet alleen aan de hoogte van salarissen en aantrekkelijke secundaire arbeidsvoorwaarden. Bedrijven en instellingen zullen vooral moeten werken aan goede arbeidsomstandigheden en plezier in het werk staat voorop. Een bijkomend aspect is dat potentiële werknemers niet altijd een goed beeld hebben van de arbeidsvoorwaarden die in een bepaalde sector of in een bepaald bedrijf gelden. Poortwachtercentra kunnen hier een functie in vervullen.

Doel 2.2.2 Werkgevers investeren in hun oudere werknemers

In een situatie van krapte op de arbeidsmarkt is elke arbeidskracht van harte welkom. Dat betekent ook dat de mensen die een baan hebben vooral zo lang mogelijk voor de arbeidsmarkt behouden moeten blijven door in hen te investeren.

De discussie over pensionering op een latere leeftijd van 65 jaar is in dat licht begrijpelijk. We zien echter dat teveel mensen die de pensioengerechtigde leeftijd nog niet hebben bereikt al aan de kant staan. De eerste opdracht luidt dan ook dat we deze groep aan het werk moeten krijgen c.q. aan het werk moeten houden. Er bestaat een verkeerd beeld over het rendement van deze categorie. Juist zij hebben veel kennis en ervaring, die onmisbaar is. Werkgevers doen er daarom goed aan om in de ouderen werknemers te blijven investeren. Dat kan door het aanbieden van opleidingen, maar ook door op een andere manier gebruik te maken van hun kwaliteiten.

Doel 2.2.3 Werknemers werken meer uren

We verhogen de arbeidsparticipatie door werknemers meer uren te laten werken.

Een mogelijkheid om de arbeidsparticipatie te verhogen is bijvoorbeeld een terugkeer naar een 40-urige werkweek of door deeltijders fulltime in dienst te nemen. Dat lukt niet met een druk op de knop. Werkgevers zullen werknemers vooral moeten verleiden, zij bevinden zich immers in een machtspositie.

Doel 2.2.4 Het aantal niet uitkeringsgerechtigden zonder baan is sterk afgenomen

De arbeidsparticipatie is toegenomen doordat meer mensen, die er aanvankelijk voor kozen om geen werk te zoeken, een betaalde baan hebben geaccepteerd.

Er zijn nogal wat mensen die geen uitkering genieten en die er bewust voor kiezen om geen betaalde baan te zoeken. Vanzelfsprekend is dat ieders eigen keus. Niet zelden zijn deze mensen actief als vrijwilliger en zetten zij zich kosteloos in voor de samenleving. Anderzijds mogen we niet uitsluiten dat we deze groep wellicht toch kunnen bewegen om (parttime) betaald werk te verrichten, zonder dat dit meteen ten koste gaat van hun vrijwilligersactiviteiten.

Hoofddoel 2.3 Het land van Cuijk is een economisch sterke en innovatieve regio, die structureel voor voldoende en passende werkgelegenheid zorgt

Het Land van Cuijk heeft zich gecommitteerd aan de doelstelling om een participatiegraad van 80% te bereiken. Dit is een zeer ambitieuze doelstelling. Zij richt zich op het eerste gezicht op de aanbodkant, maar de vraagkant is daarbij net zo belangrijk. Om die doelstelling te bereiken is een sterke economische ontwikkeling blijvend nodig.

Doel 2.3.1 Er is voor laag- en ongeschoolde arbeidskrachten voldoende werk

Idealiter zorgt een perfect functionerende arbeidsmarkt voor voldoende werk voor iedereen. Dat gaat echter niet vanzelf. Het behoud van laag- en ongeschoold werk krijgt bijzondere aandacht.

In de huidige kenniseconomie met 'innovatie' als toverwoord worden steeds meer eisen aan werknemers gesteld. Zij moeten zich dan ook blijven ontwikkelen. Dat neemt niet weg dat niet iedereen een dergelijke ontwikkeling kan volgen. Met name laag- en ongeschoolde arbeidskrachten dreigen daardoor de boot te missen. Ofschoon er altijd werk zal blijven bestaan voor deze groep mensen, mag dit niet de sluitpost worden. Het is met name dit type werk dat relatief gemakkelijk wordt uitgeplaatst naar lage lonenlanden. Als we streven naar passend werk voor elke arbeidskracht dan moeten we oog blijven hebben voor deze categorie.

Doel 2.3.2 Bedrijven zijn actief aan de slag met innovatie van hun producten en processen

Bedrijven opereren innovatiever, niet alleen vanwege de concurrentie, maar om het werk te kunnen doen met minder arbeidskrachten, omdat deze schaarser worden.

Een teruglopende potentiële beroepsbevolking is een nogal autonome ontwikkeling en heeft alles te maken met de samenstelling van de bevolking en de geringe aanwas van jongeren (op de arbeidsmarkt). Theoretisch gezien kunnen we de daling stoppen door mensen van buiten aan te trekken. Gezien het structurele karakter is dat geen afdoende oplossing, los van de vraag of we überhaupt in staat zijn om blijvend mensen van buiten aan te trekken. De oplossing voor het vraagstuk van de krapte zit dan ook in het verhogen van de arbeidsproductiviteit per werknemer. Dat betekent dat we voortdurend op zoek moeten naar slimmere (technologische) oplossingen.

Doel 2.3.3 De overheid heeft het aantal regels en procedures teruggebracht tot het minimaal noodzakelijke

Er zijn nu eenmaal regels en procedures nodig voor een ordelijke inrichting van de samenleving. Teveel aan regels levert geen toegevoegde waarde, maar leidt tot onnodige lasten.

Ondernemers hebben behoefte aan ruimte om te kunnen ondernemen. Niet alleen ruimte in fysieke zin. De bureaucratische lasten waarmee ondernemers worden geconfronteerd moeten drastisch omlaag, want deze kosten tijd en geld. Dat betekent niet dat alle regels overboord moeten, maar wel de overbodige regels die geen enkel doel dienen.

Doel 2.3.4 De sterke punten van de regio Land van Cuijk zijn benoemd en het imago van de regio is verbeterd

Een sterk imago zorgt voor aantrekkingskracht. Deze wordt opgebouwd rondom de sterke punten.

De regio moet zijn sterke punten benoemen. Dat betekent keuzes maken. Waar de regio Uden/Veghel wordt geassocieerd met 'food', geldt voor het Land van Cuijk 'techniek'. Rondom dit sterke punt en mogelijk andere beperkt aantal punten zal het Land van Cuijk zijn imago moeten opbouwen en uitdragen. Er loopt op dit moment het project Beeldenstorm 2025, dat eventueel aanknopingspunten kan bieden.

Doel 2.3.5 Het vestigingsklimaat is concurrerend ten opzichte van de andere regio's **Elke regio werkt aan verbetering van zijn vestigingsklimaat. Het Land van Cuijk doet het net wat beter dan de omliggende regio's.**

Het vestigingsklimaat kent verschillende aspecten, zoals woon- en leefkwaliteit, (culturele) voorzieningen, ruimte voor bedrijvigheid, infrastructuur, aanbod van arbeidskrachten. De opdracht luidt dat het vestigingsklimaat als geheel voldoende kwaliteit heeft om als magneet te kunnen werken. Een regionale ontwikkelingsmaatschappij voor Noordoost-Brabant kan hier een belangrijke rol in spelen.

Streefbeeld 3 Elke inwoner in het Land van Cuijk neemt op een zinvolle manier deel aan de samenleving

Hoofddoel 3.1 Bedrijven en instellingen hebben hun maatschappelijke verantwoordelijkheid genomen en hebben banen voor mensen die om welke reden dan ook verder van de arbeidsmarkt af staan

Doel 3.1.1 Elke niet werkende werkzoekende wordt door middel van maatwerk naar de arbeidsmarkt toe geleid

Mensen die willen werken en niet meteen een baan kunnen vinden worden ondersteund. De hulp die ze daarbij ontvangen is op maat gesneden, omdat blauwdrukken niet altijd helpen.

Om niet werkende werkzoekenden, die daar zelfstandig niet toe in staat zijn, aan een baan te helpen zijn inspanningen nodig (re-integratie). Deze zijn erop gericht om de oorzaken die de stap naar de arbeidsmarkt verhinderen weg te nemen, bijvoorbeeld door middel van scholing. Hier is maatwerk vereist. De een heeft een taalachterstand vanwege allochtone afkomst, de ander heeft een arbeidshandicap, een derde mist werkervaring, et cetera.

Aan de andere kant mag ook van de zijde van werkgevers verwacht dat zij in dit verband hun verantwoordelijkheid nemen. Mogelijk moeten voor de werkgevers hinderpalen worden weggenomen, zoals reductie van risico's, om hun in staat te stellen die verantwoordelijkheid waar te maken.

Doel 3.1.2 Werknemers die dreigen uit te vallen hebben één-op-één ondersteuning
We treden preventief op als werknemers hun baan dreigen te verliezen. Maatwerk is succesvoller dan het werken met blauwdrukken.

We moeten voorkomen dat werknemers in een uitkerings situatie terecht komen. Dat zal natuurlijk niet altijd lukken. Het is zaak dat hen die dat overkomt zo snel als mogelijk weer aan de slag te helpen. In dat verband is het belangrijk dat werknemers die hun baan dreigen te verliezen krijgen preventief ondersteuning krijgen bij het vinden van een nieuwe baan. Hier ligt op de eerste plaats een verantwoordelijkheid voor de werkgever, die vanzelfsprekend de hulp in kan roepen van diverse instanties, zoals een poortwachtercentrum.

Hoofddoel 3.2 De overheid zorgt ervoor dat zij die redelijkerwijs niet tot de arbeidsmarkt kunnen toetreden op een andere wijze zinvol aan de samenleving kunnen deelnemen

Doel 3.2.1 Elke betrokkene ontvangt een op maat gesneden sociaal activeringsaanbod

We hanteren de menselijke maat om burgers zonder zicht op een betaalde baan een nuttige bijdrage te laten leveren aan de samenleving, maar vooral ook voor henzelf.

De inspanningen zijn er natuurlijk op gericht om iedereen die behoort tot de potentiële beroepsbevolking een plekje op de arbeidsmarkt te geven. Van een aantal van hen weten we dat de afstand zo groot is, dat dat niet zal lukken. We mogen deze mensen niet aan hun lot overlaten, maar we hebben de plicht om andere arrangementen in te zetten om hen een zinvolle bijdrage te laten leveren aan de samenleving.

Streefbeeld 4 Slagkracht als noodzakelijke voorwaarde

Hoofddoel 4.1 De samenwerking tussen de gemeenten in het Land van Cuijk is verder verbeterd en geïnstitutionaliseerd.

De drie O's (Ondernemers, Onderwijs, Overheid) vormen met betrekking tot de arbeidsmarkt de keten. Binnen die keten is de overheid een zwakke schakel. Voor een deel is dat niet te voorkomen, omdat de overheid in het politiek-publieke domein opereert en minder direct slagkracht aan de dag kan leggen dan bijvoorbeeld het bedrijfsleven. Dit neemt niet weg dat de overheid verplicht is om op basis van voldoende bestuurskracht zijn rol te spelen.

Het Land van Cuijk als regio kent geen openbaar lichaam dat met gezag kan opereren. De regio wordt gevormd door vijf zelfstandige gemeenten, die op eigen gezag handelen. Er wordt intensief samengewerkt. Gaandeweg krijgt die samenwerking meer vorm door bepaalde beleids- en uitvoeringstaken uit de gemeentelijke organisaties te halen en regionaal op wgr-basis te organiseren, zoals de ophanden zijn Intergemeentelijke Sociale Dienst. Deze ontwikkelingen wijzen erop dat hoe langer hoe meer de regionale schaal wordt gezocht. De noodzaak daartoe zal alleen maar toenemen als gevolg van de doorgaande decentralisatie van overheidstaken naar het lokale niveau. Dat vereist een nieuw soort bestuurskracht met een bekwaam ambtelijk apparaat.

Hoofddoel 4.2 Samenwerking tussen de overheid (gemeenten, provincie, CWI/UWV), de sector onderwijs en de ondernemers is geformaliseerd door de oprichting van een Regionaal Arbeidsmarktforum met verantwoordelijkheden en bevoegdheden, alsmede met de plicht tot het afleggen van verantwoording aan de deelnemende partijen

Doel 4.2.1 De samenwerking krijgt concreet vorm op basis van het actieprogramma van dit project

PM Als het actieprogramma klaar is kunnen we dit onderdeel pas afronden.

Doel 4.2.2 Er worden heldere keuzes gemaakt met betrekking tot bovenregionale samenwerking (op het gebied van de arbeidsmarkt)

Sinds enkele jaren werkt het Land van Cuijk op het gebied van arbeidsmarktbeleid samen met de gemeenten in de kop van Noord-Limburg. Deze gemeenten zitten op dit moment in een traject van gemeentelijke herindeling. Bij de uitvoering van de acties in het kader van dit project worden de betreffende gemeenten betrokken. In overleg met hen wordt gekeken naar de mogelijkheden en wenselijkheden om structureel te participeren in het regionaal platform arbeidsmarktbeleid.

Daarnaast werkt de regio ook samen met partners in Noordoost-Brabant. Het is zinvol om eenduidige keuzes te maken met betrekking tot bovenregionale samenwerking.

Doel 4.2.3 Er is een regionaal kenniscentrum arbeid en samenleving

Vanuit de verschillende invalshoeken is er grote behoefte aan (meer) kennis. Er is kennis nodig over behoeften van de bedrijven en instellingen in relatie tot de arbeidsvraag. Er is kennis nodig over economische ontwikkelingen. Er is kennis nodig omtrent de beschikbare kwaliteiten van (niet werkende) werkzoekenden. Er is kennis nodig over opleidingsbehoeften. Er is kennis nodig over bepaalde doelgroepen. Natuurlijk is her en der al behoorlijk wat kennis voorhanden. Het gaat er vooral om dat verschillende partijen die kennis inbrengen en met elkaar gaan delen en dat ontbrekende kennis wordt vergaard. Het kenniscentrum maakt deel uit van het Regionaal Arbeidsmarktforum.

Hoofddoel 4.3 Er is een goed gevuld fonds regionaal arbeidsmarkt

Doel 4.3.1 De financiële middelen die nodig zijn voor het uit te voeren actieprogramma van dit project komen uit een fonds dat wordt gevuld met bedragen die door belanghebbenden worden gevoteerd

Niet alle acties die nodig zijn om succesvol arbeidsmarktbeleid te voeren zullen geld kosten. Soms zullen zaken op een andere manier moeten worden opgepakt zonder de noodzaak van extra middelen. Soms is het een kwestie van goede afspraken met elkaar maken. Natuurlijk zullen ook projecten of activiteiten moeten worden uitgevoerd, die zonder een financiële injectie niet van de grond kunnen komen. Om te voorkomen dat voor elke actie apart gezocht moet worden naar een geldgever is het zaak dat het regionaal samenwerkingsverband kan beschikken over de nodige middelen. Met alle partners worden afspraken gemaakt over wie hoeveel bijdraagt om een fonds te vullen waaruit de noodzakelijke financiële middelen kunnen worden geput. Een en ander wordt met waarborgen omgeven en verantwoording van de bestedingen is een vanzelfsprekende zaak.

Doel 4.3.2 De rijksoverheid geeft de regio Land van Cuijk de juridische ruimte om Wwb-middelen zonder beperkingen in te zetten.

Gebruik van middelen in het kader van de Wwb zijn omgeven door regels. Deze bieden weinig ruimte om ze in te zetten voor bijvoorbeeld fondsvorming ten behoeve van de uitvoering van het arbeidsmarktbeleid. Vergroting van die ruimte is een belangrijke succesfactor.

Hoofddoel 4.4 De regio krijgt alle steun van de provinciale en de rijksoverheid

De regio kan de ambitie niet alleen realiseren. Op diverse fronten zal een actieve rol nodig zijn van de provincie en van het rijk. Dat heeft te maken met het feit dat bevoegdheden op de hogere bestuursniveaus zijn gedefinieerd. De regio Land van Cuijk is bereid om daar waar nodig experimenten voor zijn rekening te nemen, die moeten kunnen rekenen op rugdekking van de hogere overheden. Ook zal hier en daar financiële ondersteuning nodig zijn.

Ter afronding

Het visiedocument is gebaseerd op meningen en gevoelens van ruim 100 sleutelfiguren uit het Land van Cuijk, die we hebben verkregen door hen te interviewen. Alle geventileerde opvattingen zijn op een systematische wijze verwoord in de bloemlezing. Die bloemlezing vormt het fundament van alle daarna te nemen stappen in het proces. Door een en ander grondig te analyseren hebben we een beeld gekregen van het hoe en waarom de arbeidsmarkt niet goed functioneert. Het spiegelbeeld daarvan vertelt ons waar we naar moeten streven en wat ons te doen staat om verbeterlagen te maken. Dit visiedocument vertelt ons dat verhaal.

Als je de voorgaande procesdocumenten (de bloemlezing en de probleem- en oorzakenanalyse) goed tot je laat doordringen en je kijkt er dan van een afstand naar en je stelt je vervolgens de vraag ‘wat is nu precies de boodschap die de samenleving ons heeft meegegeven?’, dan kom je op hoofdlijnen tot het volgende.

- Neem de demografische ontwikkelingen serieus
- Versterk elke schakel van de ketting: onderwijs, bedrijfsleven en overheid.
- Realiseer toegevoegde waarde door het gezamenlijk opereren van onderwijs, ondernemers en overheid, waarbij elke sector van betekenis is voor de kwaliteit van de andere.
- Kortom: Samen werken, samen doen

Deze hoofdlijnen hebben we van inhoud voorzien in dit visiedocument.

Het komt er uiteindelijk op aan om resultaten te bereiken. Bij de volgende stappen in het proces zal dat centraal staan.

Maar voor dit moment is het van belang dat de politiek in het Land van Cuijk het visiedocument als weergave van de wens van de samenleving onderschrijft.